

Protokół Nr 25/2010

z posiedzenia Komisji Rewizyjnej w dniu 24 czerwca 2010 roku

Na posiedzeniu obecni:

1. Feliks Aleksander Wróblewski	- Przewodniczący Komisji
2. Stanisław Gomoliński	- Z-ca Przewodniczącego Komisji
3. Franciszek Gawina	- Członek
4. Antoni Szpakowski	- Członek
5. Andrzej Kunicki	- Członek

Ponadto w posiedzeniu uczestniczyli:

1. Krzysztof Jaworowski	- Wójt Gminy
2. Zdzisława Iwańczuk	- Skarbnik Gminy

Porządek posiedzenia:

1. Otwarcie obrad i stwierdzenie quorum.
2. Przyjęcie porządku obrad.
3. Umorzenia podatku od nieruchomości i innych podatków lokalnych osób fizycznych i prawnych w 2009 r. Realizacja przez Wójta Gminy Brańsk właściwej Uchwały Rady Gminy w kontekście zgodności z podjętymi decyzjami o zwolnieniu z płacenia podatku od nieruchomości.
4. Sprawy różne.
5. Zapytania i wolne wnioski.
6. Zamknięcie obrad.

Ad.1.2 Pan Feliks Aleksander Wróblewski – Przewodniczący Komisji Rewizyjnej, o godzinie 9⁰⁰ utworzył posiedzenie Komisji, które odbyło się w sali konferencyjnej Urzędu Gminy Brańsk, ul. Rynek 8. Na podstawie listy obecności stwierdził quorum. Powitał przybyłych członków komisji, Wójta Gminy oraz Skarbnika Gminy. Następnie przedstawił porządek posiedzenia zwracając się do członków komisji o zgłaszanie ewentualnych poprawek i propozycji zmian. Wobec braku wniosków i propozycji poddał pod głosowanie proponowany porządek. Komisja głosami 5-za, przeciwnych -0, wstrzymujących -0 porządek jednogłośnie przyjęła.

Ad. 3 Głos zabrał Wójt Gminy informując, że Komisja Rewizyjna zgodnie z planem pracy przyjętym na 2010 rok, do końca II kwartału br powinna zrealizować 1 punkt Planu: „Umorzenia podatku od nieruchomości i innych podatków lokalnych osób fizycznych i prawnych w 2009 r.”. Sprawy umorzeniowe w gminie prowadzi Pani Skarbnik, dlatego też przedłoży Komisji stosowną informację w pkt.3 dzisiejszego spotkania. Wójt tylko dodał, że gminni podatnicy są w miarę zdyscyplinowani i podatki płacą w terminach, z nielicznymi wyjątkami, którzy albo są naprawdę w trudnej sytuacji życiowej albo „cwaniakują”.

Następnie Przewodniczący Komisji Rewizyjnej poprosił Panią Skarbnik o przedstawienie informacji dotyczącej umorzeń podatku od nieruchomości i innych podatków lokalnych osób fizycznych i prawnych w 2009 r. oraz informacji z realizacji przez Wójta Gminy Brańsk właściwej Uchwały Rady Gminy w kontekście zgodności z podjętymi decyzjami o zwolnieniu z płacenia podatku od nieruchomości.

Głos zabrała Pani Skarbnik mówiąc:

Ustawa z 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa (tj. Dz.U. z 2005 Nr 8, poz. 60 ze zm.) przewiduje ulgi w spłacie zobowiązań podatkowych, a mianowicie odroczenie

albo rozłożenie na raty zapłaty podatku lub zaległości podatkowej wraz z odsetkami za zwłokę oraz umorzenie zaległości podatkowej, odsetek za zwłokę lub opłaty prolongacyjnej. Dla podatnika niewątpliwie najbardziej korzystne jest umorzenie zaległości podatkowej, co prowadzi do wygaśnięcia zobowiązania podatkowego. Warto więc zwrócić uwagę na to, jakimi kryteriami kierują się organy podatkowe, rozpatrując sprawę udzielenia tej ulgi.

1. WŁAŚCIWOŚĆ ORGANU

Jak wynika z art. 67a § 1 ordynacji podatkowej, w przypadkach uzasadnionych ważnym interesem podatnika lub interesem publicznym, na wniosek podatnika organ podatkowy może umorzyć w całości lub w części zaległości podatkowe, odsetki za zwłokę lub opłatę prolongacyjną.

Właściwymi do umarzania są organy podatkowe, które na podstawie odrębnych przepisów są właściwe do ustalania lub określania zobowiązań z tytułu podatków, opłat oraz niepodatkowych należności budżetowych, co wynika z § 13 ust. 1 pkt 5 rozporządzenia Ministra Finansów z 24 grudnia 2002 r. w sprawie właściwości organów podatkowych (Dz.U. Nr 240, poz. 2069 ze zm.). Warto wspomnieć, że właściwymi do umarzania zaległości wynikających z decyzji wydawanych przez organy kontroli skarbowej są naczelnicy urzędów skarbowych. W trybie instancyjnym – przy rozpatrywaniu odwołania od decyzji w sprawie umorzenia – uprawniony do orzekania w tej sprawie jest organ odwoławczy. Specyficzny tryb związany jest z umarzaniem zaległości w podatkach stanowiących dochody budżetu jednostek samorządu terytorialnego, lecz pobieranych przez naczelników urzędów skarbowych, np. w podatku od czynności cywilnoprawnych, podatku od spadków i darowizn, zryczałtowanym podatku dochodowym opłacanym w formie karty podatkowej. Właściwy do orzekania w sprawie umorzenia tych podatków jest naczelnik urzędu skarbowego, jednak art. 18 ust. 2 ustawy z 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (Dz.U. Nr 203, poz. 1966) zakazuje naczelnikowi umarzania tych podatków bez wniosku lub zgody przewodniczącego zarządu jednostki samorządu terytorialnego (właściwego wójta, burmistrza lub prezydenta miasta). Wniosek lub zgodę wydaje się w formie postanowienia, na które nie służy zażalenie.

2. ZAKRES UMORZENIA

Jak wynika z art. 67a § 1 ordynacji, przedmiotem umorzenia może być zaległość podatkowa, odsetki za zwłokę lub opłata prolongacyjna (która ustalana jest w decyzji rozkładającej na raty lub odraczającej zapłatę podatku lub zaległości podatkowej). Należy podkreślić, iż w razie umorzenia zaległości podatkowej automatycznie umorzeniu ulegają również należne odsetki za zwłokę, natomiast przy częściowym umorzeniu zaległości – umorzenie odsetek za zwłokę następuje w odpowiedniej proporcji.

Umorzenie może dotyczyć również samych odsetek za zwłokę (całości lub części), przy zachowaniu obowiązku zapłaty kwoty zaległości podatkowej.

Uprawniony do wnioskowania o umorzenie jest podatnik, przy czym wniosek o umorzenie może również złożyć następca prawny, w tym spadkobierca (art. 97 § 1 ordynacji), oraz tzw. osoba trzecia odpowiedzialna za zaległości podatkowe podatnika (art. 109 § 1 ordynacji). W przypadku umorzenia na wniosek spadkobiercy lub osoby trzeciej główne zobowiązanie podatkowe nie wygasa, lecz następuje zwolnienie tych osób z odpowiedzialności. Wówczas na pozostałych spadkobiercach albo osobach trzecich nadal ciąży solidarna odpowiedzialność podatkowa.

Prawa wnioskowania o umorzenie nie mają natomiast płatnicy lub inkasenci, w zakresie należności związanych z wykonywaniem obowiązków płatnika lub inkasenta.

3. PRZESŁANKI UMORZENIA NA WNIOSEK

Umorzenie zaległości podatkowej może nastąpić w przypadkach uzasadnionych ważnym interesem podatnika lub interesem publicznym. Są to pojęcia nieostre i ogólne, wskazujące, że decyzja w sprawie umorzenia należy do kategorii decyzji uznaniowych. W

zakresie stosowania ulg w spłacie zobowiązań podatkowych istnieje niezmiennie bogate orzecznictwo sądów administracyjnych, które precyzuje reguły udzielania takich ulg, dlatego też warto zwrócić na nie uwagę.

W wyroku z 14 sierpnia 2004 r. (sygn. akt SA/1427/03, niepublikowany) WSA w Rzeszowie stwierdził, że decyzja w przedmiocie umorzenia ma charakter uznaniowy, co oznacza, że organy posiadają pewien luz decyzyjny. Mogą zatem, choć nie muszą, umorzyć zaległość. Sąd wskazał również, że w trakcie postępowania podatkowego na organach podatkowych ciąży szczególne obowiązki – wszechstronnego wyjaśnienia wszystkich okoliczności sprawy, zebrania pełnego materiału dowodowego, wnikliwego rozpatrzenia sytuacji podatnika i dokonania oceny, czy istnieje ważny interes podatnika lub interes publiczny, który uzasadniałby umorzenie zaległości, w całości lub w części.

Z kolei z wyroku WSA w Poznaniu z 29 stycznia 2004 r. (sygn. akt I SA/P 340/02, niepublikowany) wynika, że **przez ważny interes podatnika należy uznać sytuację, gdy z powodu nadzwyczajnych, losowych przypadków podatnik nie jest w stanie uregulować zaległości podatkowych, np. wskutek utraty możliwości zarobkowania czy też losowej utraty majątku. Natomiast interes publiczny to sytuacja, gdy zapłata zaległości podatkowej powoduje konieczność sięgania podatnika do środków pomocy państwa, gdyż nie jest on w stanie zaspokajać swych potrzeb materialnych.**

Jak z tego wynika, nie ma jednego schematu oceny zasadności wniosku o umorzenie zaległości podatkowych. Niemniej jednak praktyka i orzecznictwo sądów administracyjnych pozwalają na wypracowanie pewnych ogólnych standardów oceny, odnoszących się w szczególności do przyczyn powstania zaległości oraz do sytuacji materialnej i życiowej podatnika, a także jego najbliższej rodziny.

Należy w tym momencie podkreślić, iż przesłanką podjęcia decyzji w sprawie umorzenia zaległości podatkowych jest sytuacja podatnika w chwili podejmowania decyzji o umorzeniu.

4. ROLA S.K.O I SĄDU ADMINISTRACYJNEGO W SPRAWACH UMARZANIA

W ramach sprawowania kontroli nad legalnością działania organów administracji SKO i sądy administracyjne rozpatrują m.in. skargi na decyzje w sprawach stosowania ulg w spłacie zobowiązań podatkowych, w tym umarzania zaległości podatkowych. Sąd administracyjny nie jest jednak uprawniony do orzekania w kwestii zasadności czy celowości zastosowania umorzenia. Jak bowiem wynika z wyroku WSA we Wrocławiu z 19 maja 2004 r. (sygn. akt I SA/Wr 13/02, niepublikowany), kontrola sądu administracyjnego jest ograniczona do zbadania, czy organ należycie rozważył kwestię ewentualnego występowania ustawowych przesłanek umorzenia zaległości, o których mowa w art. 67a § 1 ordynacji podatkowej, oraz czy wnioski wyciągnięte przez organy z zebranego materiału dowodowego zostały ocenione zgodnie z zasadami logiki. W przypadku gdy sąd stwierdzi, że okoliczności te zostały rozważone – nie będzie podstawy prawnej do ingerowania w treść rozstrzygnięcia, a tym samym w wypracowane przez organy reguły udzielania tego rodzaju ulg.

5. UMORZENIE ZALEGŁOŚCI PODATKOWYCH Z URZĘDU

Na podstawie art. 67d § 1 ordynacji organ podatkowy może umorzyć zaległość podatkową (a także opłatę prolongacyjną) z urzędu, jeżeli:

- zachodzi uzasadnione przypuszczenie, że w postępowaniu egzekucyjnym nie uzyska się kwoty przewyższającej wydatki egzekucyjne,
- kwota zaległości podatkowej nie przekracza pięciokrotnej wartości kosztów upomnienia w postępowaniu egzekucyjnym (obecnie limit ten wynosi 44 zł),
- kwota zaległości podatkowej nie została zaspokojona w zakończonym postępowaniu likwidacyjnym lub upadłościowym,
- podatnik zmarł i nie zostawił żadnego majątku lub pozostawił ruchomości niepodlegające egzekucji na podstawie odrębnych przepisów albo pozostawił przedmioty codziennego użytku domowego, których łączna wartość nie przekracza

kwoty stanowiącej trzykrotność przeciętnego wynagrodzenia ogłaszanego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego na podstawie przepisów o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w poprzednim kwartale i jednocześnie brak jest spadkobierców innych niż Skarb Państwa oraz nie ma możliwości orzeczenia odpowiedzialności podatkowej osoby trzeciej.

Umorzenie zaległości podatkowych z urzędu nie jest, więc klasyczną ulgą przyznawaną w ramach uznania administracyjnego. Przesłanki umorzenia z urzędu są precyzyjne sformułowane. Zaistnienie którejkolwiek z wymienionych przesłanek nie obliguje jednak organu podatkowego do dokonania umorzenia. W razie istnienia takiej okoliczności organ może umorzyć zaległości z urzędu. Podatnik nie ma więc żadnych roszczeń związanych z niezastosowaniem umorzenia z urzędu. Celem tej formy umorzenia nie jest, w przeciwieństwie do umorzenia na wniosek, reagowanie na trudną sytuację majątkową (życiową) podatnika poprzez swoisty „akt łaski”, lecz racjonalizacja pracy organu podatkowego, w szczególności – eliminowanie zaległości bagatelnych i jednocześnie nierokujących szans na efektywne egzekwowanie oraz zaległości w praktyce nieściągalnych.

Postępowanie w sprawie umorzenia z urzędu jest znacznie uproszczone, ponieważ:

- nie wydaje się postanowienia o jego wszczęciu (art. 165 § 5 pkt 2),
- nie zawiadamia się o możliwości zapoznania z zebrany materiał dowodowy (art. 200 § 2 pkt 1),
- decyzję umarzającą zaległość podatkową pozostawia się w aktach sprawy (art. 67 § 5).

Zazwyczaj nie stosujemy tego rodzaju praktyk i staramy się egzekwować zaległości podatkowe w oparciu o egzekucję komorniczą.

W roku 2009 organ podatkowy Urzędu Gminy w Brańsku udzielił (na wniosek) **23** umorzeń zaległości podatkowych od osób fizycznych na łączną kwotę 5941,92 zł, w tym:

- umorzenie podatku rolnego wyniosło **5561,95 zł**
- umorzenie podatku leśnego wyniosło **350,97 zł**
- umorzenie podatku od nieruchomości na kwotę **29,00 zł**
- oraz umorzenie odsetek za zwłokę od zaległości podatkowych na kwotę **1023,15 zł**

Pocieszającą wiadomością jednak jest fakt, iż nie odnotowaliśmy umorzeń od osób prawnych, które swoje należności podatkowe starały się regulować w terminach ustawowych.

W trakcie analizy materiału dowodowego znajdującego się w aktach spraw tut. organu podatkowego należy stwierdzić, iż najczęstszymi przesłankami do umorzenia zaległości podatkowych od osób fizycznych były:

- trudna sytuacja ekonomiczna i finansowa podatników
- upadek zwierząt w gospodarstwie
- zdarzenia losowe związane z wypadkami przy pracy w gospodarstwie
- uszczerbek na zdrowiu spowodowany pobiciem
- choroba podatnika bądź członka rodziny podatnika
- pobyt w szpitalu, rehabilitacja, wydatki ponoszone na zakup leków
- klęski żywiołowe takie jak podtopienie łąk
- nauka dzieci

W ciągu roku 2009 nie dokonano umorzeń podatku dotyczącego osób prawnych.

Inną formą pomocy wynikającą z art. 67a ordynacji podatkowej jest pomoc polegająca na odroczeniu lub rozłożeniu na raty zapłaty zaległości podatkowej wraz z odsetkami za zwłokę lub odsetek określonych w decyzji. W ciągu roku 2009 udzielono (na wniosek) 91 odroczeń podatku w oparciu o decyzje organu podatkowego które miały na celu optymalizację ściągalności długów. Optymalizacji ściągnięcia należności nie mogą stanowić decyzje pomniejszające dochody jst np. umorzenie zaległości, a jedynie te działania, których celem jest odzyskanie tych należności, choć w późniejszym terminie (odroczenia, rozłożenia na raty). Jedną z podstawowych przesłanek wydania decyzji organów podatkowych w formie odroczenia lub rozłożenia na raty jest ocena podatnika dokonana przez organ podatkowy w zakresie możliwości regulowania przez tego podatnika zobowiązań podatkowych w dłuższym

okresie czasu. Głównymi przesłankami do odroczenia lub rozłożenia na raty należności i zaległości podatkowych były:

- trudna sytuacja finansowa
- wydatki na modernizację budynków inwentarskich
- naprawa maszyn rolniczych
- niskie ceny produktów rolnych
- upadek zwierząt w gospodarstwie
- wydatki na zakup wyprawek szkolnych
- spłata raty kredytu w banku
- koszty usług rolniczych
- choroba i pobyt w szpitalu
- spadek ceny mleka

Wychodząc na przeciw oczekiwaniom przedsiębiorców rozpoczynających działalność gospodarczą na terenie Gminy Brańsk, a także mając na uwadze rozwój inwestycji na terenie gminy, a co za tym idzie przeciwdziałanie bezrobociu - radni gminy Brańsk w dniu 14 sierpnia 2003 roku Uchwałą Nr VI/42/2003 wprowadzili zwolnienie w podatku od nieruchomości dla podmiotów rozpoczynających działalność gospodarczą. Zwolnieniu temu podlegają:

- budynki lub ich części związane z działalnością gospodarczą inną niż rolnicza i leśna
- grunty związane z działalnością gospodarczą inną niż rolnicza i leśna będące własnością podmiotów prowadzących działalność gospodarczą na terenie Gminy Brańsk.

Aby móc skorzystać z tej formy pomocy udzielanej przez naszą gminę, podmiot gospodarczy musi spełnić następujące warunki:

- złożyć do organu podatkowego stosowny wniosek
- rozpocząć prowadzenie działalności gospodarczej po 1 stycznia 2003 roku
- na dzień wystąpienia okoliczności uprawniających do skorzystania ze zwolnienia musi zatrudniać minimum czterech pracowników - w tym 75% z terenu Gminy
- utrzymywać stan zatrudnienia w tym 75% z terenu Gminy Brańsk w stosunku do ogółu przez okres 2 lat.

Podatnik jest także obowiązany do składania informacji o ilości zatrudnionych pracowników z uwzględnieniem miejsca zamieszkania w terminie 30 dni po zakończeniu kwartału.

Z omawianego zwolnienia przedsiębiorca może skorzystać tylko raz i nie dotyczy ono :

- podmiotów prowadzących działalność gospodarczą powstałą w wyniku przekształcenia dotychczasowych zakładów pracy
- podmiotów działalność gospodarczą które zalegają z płatnościami wobec budżetu Gminy Brańsk

W przypadku utraty warunków do zwolnienia przewidzianych w omawianej uchwale - podatnik traci prawo do zwolnienia.

Pragnę w tym momencie dodać, iż w roku 2009 organ podatkowy Gminy Brańsk nie udzielał takiej formy pomocy, podmiotom rozpoczynającym działalność gospodarczą.

Gmina Brańsk jest gminą typowo rolniczą, której głównym źródłem dochodu jest podatek rolny, podatek leśny i podatek od nieruchomości od osób fizycznych. Mimo, iż w granicach naszej gminy nie ma zbyt wielu podmiotów gospodarczych, które przedmiotem swojej działalności zasiliłyby budżet gminy wyszliśmy na przeciw oczekiwaniom mieszkańców i Uchwałą Nr II/13/06 z dnia 5 grudnia 2006 wprowadziliśmy zwolnienie w podatku od nieruchomości obejmujące budynki mieszkalne zajęte na cele zamieszkania rolników (oczywiście, poza osobami fizycznymi, które są posiadaczami nieruchomości rolnych, a co się z tym się wiąże także właścicielami znajdujących się na nich budynków). Zwolnieniem tym objęto **123120,00 m²** budynków mieszkalnych - co za rok 2009 daje uszczuplenie dochodów do budżetu gminy o kwotę **76334,00 zł**. Pragnę w tym momencie dodać, iż większość gmin z terenu Województwa Podlaskiego już dawno zaniechała tego rodzaju praktyk poprzez opodatkowanie budynków mieszkalnych rolników.

Komisja Rewizyjna po wysłuchaniu informacji dotyczącej umorzeń, odroczeń i zwolnień z podatków, jednogłośnie stwierdziła, że umorzenia podatkowe w Gminie Brańsk są prowadzone prawidłowo i zasadnie. Dobrze też oceniła pracę Pani Skarbnik, która z dużym zaangażowaniem te sprawy prowadzi.

Ad.4 Sprawy różne:

Pani Skarbnik poinformowała, iż pomimo, że rok budżetowy 2009 zamknął się deficytem a gmina nie otrzymała jeszcze refundacji środków finansowych za remont drogi Domanowo-Pietraszki –Glinnik, to w bieżącym roku większość zadań już zostało wykonanych, (remonty dróg, boisk i świetlic wiejskich) Korzystny bilans płatniczy Gmina osiągnęła po przetargach, które „rozstrzygnięto po niższych kosztach niż przewidywano” więc nie zachodziła konieczność zaciągania pożyczki. Sytuacji finansowa gminy jest stabilna.

Ad.5 Nie wniesiono zapytań i wolnych wniosków.

Ad. 6 Wobec wyczerpania porządku obrad, Przewodniczący Komisji Pan Feliks Aleksander Wróblewski o godz. 10³⁰ zamknął posiedzenie.

Na tym protokół zakończono i podpisano.

Protokolant

Przewodniczący Komisji

Alina Adamczyk

Feliks Aleksander Wróblewski

Członkowie Komisji biorący udział w posiedzeniu:

1. Feliks Aleksander Wróblewski
2. Stanisław Gomoliński
3. Franciszek Gawina
4. Antoni Szpakowski
5. Andrzej Kunicki